

บทที่ 4

ผลการวิจัย

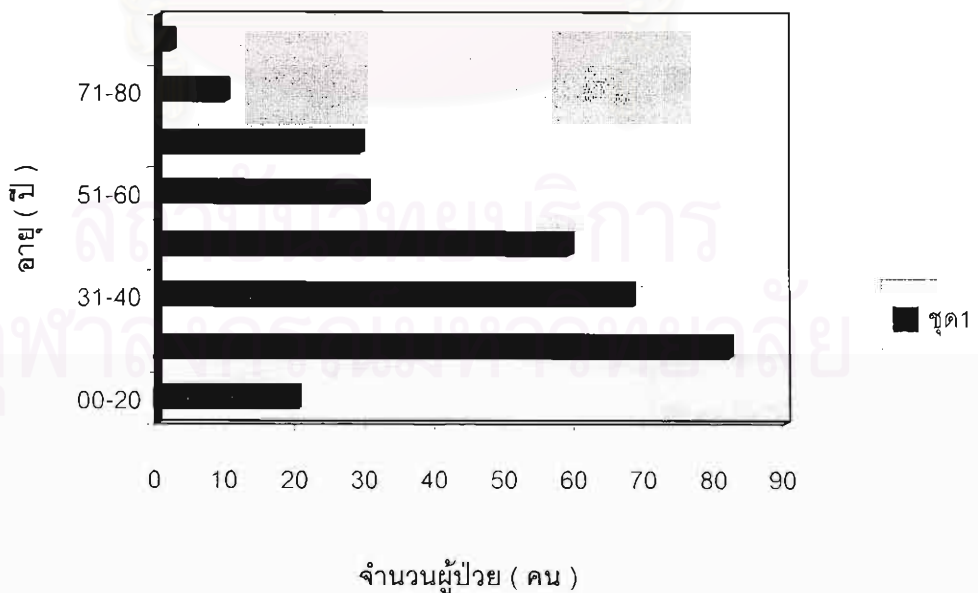
ผลการทดลอง

ระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2538 ถึง 31 พฤษภาคม 2540 ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยแพ้ยทั้งหมด 300 คน คิดเป็นอุบัติการณ์การแพ้ยร้อยละ 0.025 ผู้ป่วยชาย 161 คน ผู้ป่วยหญิง 142 คน อัตราส่วนชายต่อหญิง 1.16 ต่อ 1 อายุเฉลี่ย 40.69 ปี (13-84ปี) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 และภาพที่ 1 ผู้ป่วยนอก 158 คน (อุบัติการณ์ร้อยละ 0.014) ผู้ป่วยใน 142 คน (อุบัติการณ์ร้อยละ 0.321) ดังรายละเอียดภาพที่ 2

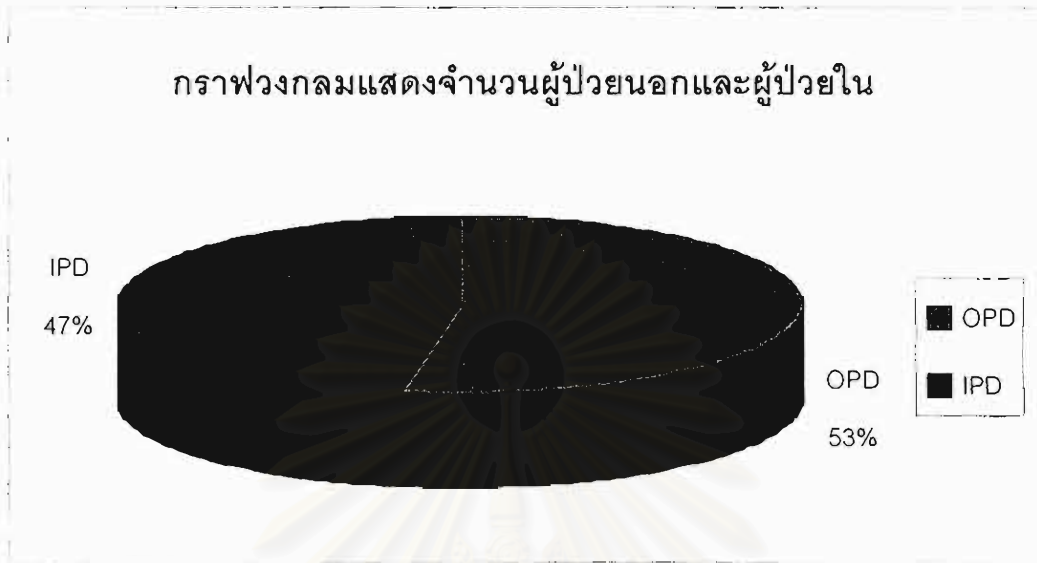
ตารางที่ 1 แสดงอายุเฉลี่ยของผู้ป่วยแพ้ย

	ผู้ป่วยชาย (คน)	ผู้ป่วยหญิง (คน)	รวม(คน)
จำนวน	161	139	300
อายุเฉลี่ย (ปี)	40.60	40.80	40.69

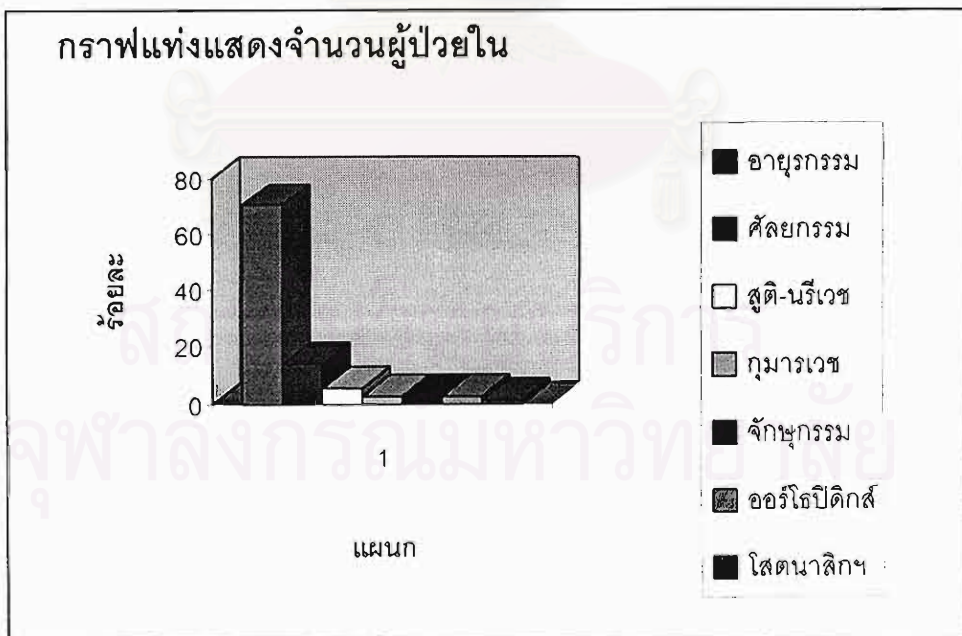
ภาพที่ 1 กราฟฮิสโตแกรมแสดงกลุ่มอายุของผู้ป่วยแพ้ย

ภาพที่ 2 กราฟวงกลมแสดงจำนวนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน

ภาพที่ 3 กราฟแท่งแสดงจำนวนผู้ป่วยในในแต่ละแผนก

แผนกผู้ป่วยนอกไม่ได้รายงานแยกแผนกเนื่องจากถือว่าเป็นแผนกผู้ป่วยนอกทั้งหมด แผนกผู้ป่วยในรายงานแยกแผนกตามรายละเอียดในภาพที่ 3

ผู้ป่วยแพ้ยาทั้งหมด 300 คน ผู้ป่วยไม่มีประวัติแพ้ยามาก่อน 213 คน(ร้อยละ 71) ผู้ป่วยมีประวัติแพ้ยามาก่อน 87 คน(ร้อยละ 29) ทราบชื่อยาที่เคยแพ้ 19 คน(ร้อยละ 21.8) ไม่ทราบชื่อยาที่เคยแพ้ 68 คน(ร้อยละ 87.2) โดยไม่มีความสัมพันธ์กับการแพ้ยาครั้งนี้ แหล่งที่ผู้ป่วยได้รับยาที่ทำให้เกิดการแพ้ยา ได้จาก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ร้อยละ 71 ดังรายละเอียดในภาพที่ 6

ผลการใช้ An Algorithm for the operational assessment of adverse drug reaction ในการให้คะแนนยา อยู่ในระดับ Definite(+6) 180 คน (ร้อยละ 60) ในกลุ่มนี้ผู้ป่วยทุกคนได้รับการทำ Oral rechallange test เกิดผื่นทุกราย คะแนนอยู่ในระดับ Probable(+5+4) 120 คน (ร้อยละ 40) ในกลุ่มนี้ผู้ป่วยไม่ได้รับการทำ Oral rechallange test เนื่องจากมีข้อห้าม

ยาที่ผู้ป่วยได้รับ อยู่ในกลุ่มได้รับยาชนิดเดียว(Single drug) 176 คน(ร้อยละ 58.7) กลุ่มได้รับยาหลายชนิด(Multiple drugs) 124 คน(ร้อยละ 41.3) ยาที่พบเป็นสาเหตุการแพ้ได้บ่อยสามอันดับแรกคือ Trimethoprim-sulfamethoxazole Cloxacillin และ Amoxycillin ตามลำดับดังรายละเอียดในตารางที่ 2 และกลุ่มยาที่แพ้บ่อยตามรายละเอียดในตารางที่ 3

ลักษณะผื่นผิวหนังแพ้ยาที่พบบ่อยที่สุดคือผื่นชนิด Maculopapular rash(ร้อยละ 57.67) ผื่นแพ้ยาชนิดรุนแรงได้แก่ Erythema multiforme(ร้อยละ 6.0) Steven-Johnson syndrome(ร้อยละ 4.67) Toxic epidermal necrolysis(ร้อยละ 4.33) และ Exfoliative dermatitis(ร้อยละ 4.0) ตามรายละเอียดในตารางที่ 4 ภาพที่ 4 และ ภาพที่ 5

อาการร่วมของผื่นผิวหนังแพ้ยา ดังนี้

* อาการคัน (Pruritus)	267 คน = ร้อยละ 89.0
* ไข้ (Fever)	50 คน = ร้อยละ 16.6
* ต่อมน้ำเหลืองโต (Lymphadenopathy)	20 คน = ร้อยละ 6.7
* เยื่อตาอักเสบ (Conjunctivitis)	10 คน = ร้อยละ 3.3
* *ตับอักเสบ (Drug-induced hepatitis)	5 คน = ร้อยละ 1.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4 แสดงภาพผู้ป่วยแพ้ยาเกิดผื่นชนิด Maculopapular rash

ภาพที่ 5 แสดงภาพผู้ป่วยแพ้ยาเกิดผื่นชนิด Erythema multiforme

ตารางที่ 2 แสดงชนิดยาที่เป็นสาเหตุการแพ้ยา เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

ชนิดยา	จำนวน (คน)	เอดส์ (คน)	ผู้ป่วยปกติ (คน)	ระดับคะแนน	
				Definite (+6)	Probable (+5,+4)
Trimethoprim-sulfamethoxazole	45	31	14	29	16
Cloxacillin	31	2	29	23	8
Amoxycillin	21	3	18	15	6
Penicillin	19	1	18	11	8
Allopurinol	11	0	11	5	6
Dilantin	9	0	9	9	0
Piroxicam	8	0	8	5	3
Prednisolone	8	0	8	8	0
Rifampicin	8	3	5	8	0
Claforan	7	0	7	0	7
Rocephin	7	0	7	0	7
Ampicillin	7	1	6	5	2
Amikin	6	0	6	0	6
Fortum	6	0	6	0	6
Carbamazepine	5	0	5	4	1
Dapsone	5	1	4	2	3
Ciprobay	5	0	5	3	2
Cimetidine	4	0	4	3	1
Diclofenac	4	1	3	4	0
Isoniazid	4	3	1	3	1
Ranitidine	4	1	3	1	3
Tetracyclin	4	0	4	4	0
Aspirin	3	0	3	0	3
Augmentin	3	0	3	3	0
Indomethacin	3	0	3	2	1
Furosemide	3	0	3	1	2
Moduretic	3	0	3	3	0
Sulfadiazine	3	2	1	1	2
Vancomycin	3	0	1	1	2
Ara - C	2	0	2	0	2
Brufen	2	0	2	1	1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชนิดยา	จำนวน (คน)	เอตส์ (คน)	ผู้ป่วยปกติ (คน)	ระดับคะแนน	
				Definite (+6)	Probable (+5,+4)
Captopril	2	0	2	1	1
Cefamandal	2	0	2	0	2
Cefazolin	2	0	2	0	2
Ketoconazole	2	1	1	2	0
Lipanthyl	2	0	2	2	0
Methimazole	2	0	2	1	1
Panbasy	2	0	2	1	1
Paracetamol	2	0	2	1	1
Primaquin	2	2	0	2	0
Atarax	1	0	1	1	0
Ativan	1	0	1	0	1
Baralgan	1	0	1	0	1
Clonazepam	1	0	1	1	0
DDI	1	1	0	0	1
Dextromethophan	1	1	0	1	0
Enaril	1	0	1	1	0
Erythromycin	1	0	1	0	1
Ethambutol	1	1	0	0	1
GCSF	1	0	0	0	1
Griseofulvin	1	0	1	1	0
Lomotil	1	0	1	1	0
Menaquin	1	0	1	0	1
Myelan	1	0	1	1	0
Naprozen	1	0	1	1	0
Nataral	1	0	1	0	1
Norgesic	1	0	1	1	0
Oruvail	1	0	1	0	1
Phenobarbital	1	0	1	1	0
Ponstan	1	0	1	1	0
Provera	1	0	1	0	1
Rovamycin	1	0	1	1	0
Rulid	1	0	1	1	0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชนิดยา	จำนวน (คน)	เอดส์ (คน)	ผู้ป่วยปกติ (คน)	ระดับคะแนน	
				Definite (+6)	Probable (+5,+4)
Ticlid	1	0	1	0	1
Tienam	1	0	1	0	1
Tribenozide	1	0	1	0	1
Unasyn	1	0	1	1	0
Vincristin	1	0	1	0	1
Zinthomax	1	0	1	1	0
รวม	300	55	245	180	120

ตารางที่ 3 แสดงกลุ่มยาที่แพ้และรายละเอียดยาในแต่ละกลุ่มยา

กลุ่มยา	ชื่อยา	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
1.ANTIBIOTICS	Trimethoprim-	45	15.00
ANTIFUNGAL	sulphamethoxazole		
ANTIPARASITE	Cloxacillin	31	10.33
	Amoxycillin	21	7.00
	Penicillin	19	6.33
	Ampicillin	7	2.33
	Rocephin	7	2.33
	Claforan	7	2.33
	Amikin	6	2.00
	Fortum	6	2.00
	Ciprobay	5	1.66
	Tetracyclin	4	1.33
	Augmentin	3	1.00
	Vancomycin	3	1.00
	Cefamandol	2	0.66
	Ketoconazole	2	0.66

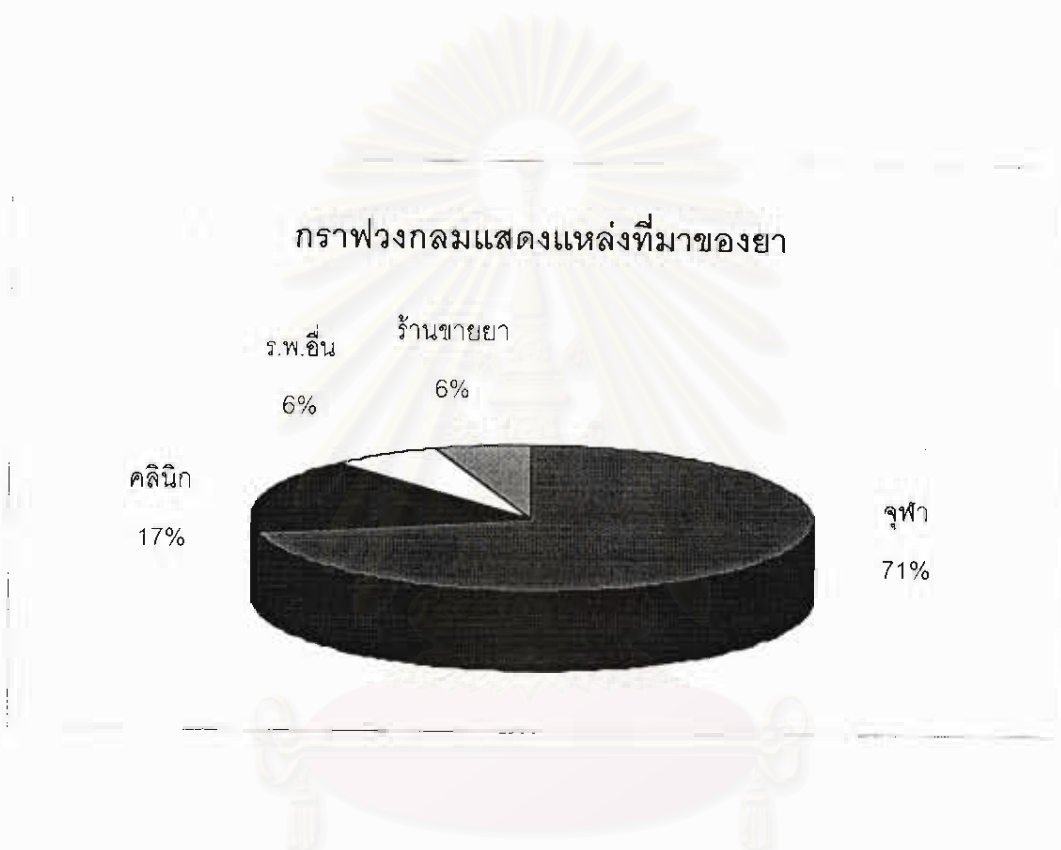
ตารางที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มยา	ชื่อยา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	Primaquin	2	0.66
	Rovamycin	1	0.33
	Rulid	1	0.33
	Erythromycin	1	0.33
	Tienam	1	0.33
	Griseofulvin	1	0.33
	Unasyn	1	0.33
	Menaquin	1	0.33
	Zinthromax	1	0.33
2. ANTI-TB DRUGS	Rifampicin	8	2.66
	Isoniazid	4	1.33
	Ethambutol	1	0.33
3. ANALGESIC AND ANTI-INFLAMMATORY DRUGS	Allopurinol	11	3.66
	Piroxicam	8	2.66
	Prednisolone	8	2.66
	Dapsone	5	1.66
	Diclofenac	4	1.33
	Aspirin	3	1.00
	Indomethacin	3	1.00
	Sulfadiazine	3	1.00
	Brufen	2	0.66
	Paracetamol	2	0.66
	DDI	1	0.33
	Naprozen	1	0.33
	Norgesic	1	0.33
	Oruvail	1	0.33
	Ponstan	1	0.33
4. GASTRO-INTESTINAL DRUGS	Cimetidine	4	1.33
	Ranitidine	4	1.33
	Baralgan	1	0.33

ตารางที่ 3(ต่อ)

กลุ่มยา	ชื่อยา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
5.ANTI-HYPERTENSION AND CARDIAC DRUGS	Lomotil	1	0.33
	Furosemide	3	1.00
	Moduratic	3	1.00
	Captopril	2	0.66
	Enaril	1	0.33
6. CENTRAL-NERVOUS SYSTEM DRUGS	Dilantin	9	3.00
	Carbamazepine	5	1.66
	Phenobarbital	1	0.33
	Clonazepam	1	0.33
	Lorazepam	1	0.33
7. HEMATOLOGIC AND IMMUNOSUPPRESSIVE DRUGS	ARA-C	2	0.66
	GCSF	1	0.33
	Ticlid	1	0.33
	Vinblastin	1	0.33
	Myelan	1	0.33
8. MISCELLANEOUS DRUGS	Lipanthyl	2	0.66
	Methimazole	2	0.66
	Atarax	1	0.33
	Dextromethophan	1	0.33
	Nataral	1	0.33
	Provera	1	0.33

ส่วนแหล่งที่ผู้ป่วยได้รับยามาจากที่ได้นั้นพบว่า ได้ยาจาก โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ 214 ราย (ร้อยละ 71.33) จากคลินิก 50 ราย (ร้อยละ 16.67) จาก ร้านขายยา 17 ราย (ร้อยละ 5.67) และ จากโรงพยาบาลอื่น 19 ราย (ร้อยละ 6.33) ดังรายละเอียดแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 กราฟวงกลมแสดงแหล่งที่มาของยาที่ผู้ป่วยแพทย์ได้รับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะผื่นผิวหนังแพ้ยา ลักษณะต่าง ๆ และยาที่เป็นสาเหตุที่พบบ่อย
3 อันดับแรกของผื่นแต่ละชนิด

ลักษณะผื่น	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ชื่อยา
1. Maculopapular rash	73	57.67	1.Trimethoprim-sulphamethoxazole 2.Cloxacillin 3. Penicillin
2. Urticaria	22	7.33	1. Amoxicillin 2. Tetracyclin 3.Trimethoprim sulphamethoxazole
3. Erythema multiforme	18	6.00	1. Trimethoprim-sulphamethoxazole 2.Cloxacillin 3.Isoniazid
4. Fixed drug eruption	16	5.33	1. Trimethoprim-sulphamethoxazole 2.Tetracyclin 3.Penicillin
5.Steven-Johnson syndrome	14	4.67	1. Trimethoprim-sulphamethoxazole 2.Allopurinol 3.Diclofenac
6.Toxic epidermal necrolysis	13	4.33	1. Carbamazepine 2. Amoxicillin 3.Allopurinol
7. Exfoliative dermatitis	12	4.00	1.Trimethoprim-sulphamethoxazole 2.Allopurinol 3.Rifampicin
8. Phototoxic drug eruption	9	3.00	1.Piroxicam 2. Moduretic
9. Acneform eruption	7	2.33	1. Prednisolone 2. Isoniazid

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะผื่น	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ยา
10.Lichenoid drug eruption	5	1.67	1. Trimethoprim-sulphamethoxazole 2.Enaril 3.Sulfadiazine
11.Vasculitis	5	1.67	1. Cimetidine 2.Ranitidin 3.Allopurinol
12. Eczematous drug eruption	4	1.33	1. Amikin 2.Indomethacin 3.Dilantin
13.Photoallergic drug eruption	2	0.67	Lipanthyl

จากตารางที่ 4 พบว่า ผื่นชนิดที่พบบ่อยที่สุดคือผื่นชนิด Maculopapular rash พบถึงร้อยละ 57.87 ซึ่งสอดคล้องกับรายงานในอดีต โดยยาที่เป็นสาเหตุที่พบบ่อยที่สุด 3 อันดับแรกคือ Trimethoprim-sulphamethoxazole Cloxacillin และ Penicillin นอกจากผื่นชนิด Maculopapular rash แล้ว Trimethoprim-sulphamethoxazole ยังเป็นสาเหตุที่พบบ่อยที่สุดในผื่นชนิด Erythema multiforme Fixed drug eruption Steven-Johnson syndrome Exfoliative dermatitis และ Lichenoid drug eruption

ส่วนผื่นชนิดรุนแรงถึงชีวิตเช่น Toxic epidermal necrolysis นั้น พบว่ายา Carbamazepine เป็นสาเหตุได้บ่อยที่สุดในผื่นชนิดนี้

ผื่นชนิด Phototoxic drug eruption นั้นยาที่เป็นสาเหตุได้บ่อยที่สุดคือยา Piroxicam โดยคนไข้ทั้งหมด 8 คนที่แพ้ยา Piroxicam นั้นเกิดผื่นแบบ Phototoxic drug eruption ทุกคน และผื่นชนิด Photoallergic drug eruption นั้น พบว่ายาที่เป็นสาเหตุได้บ่อยคือ ยาลดไขมันในเส้นเลือด Lipanthyl ส่วนผื่นชนิด Acneform eruption นั้นเกิดจากยา Prednisolone และ Isoniazid ได้บ่อยดังที่เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว

ผื่นชนิด Urticaria นั้นเป็นผื่นที่พบบ่อยเป็นอันดับที่สองรองจากผื่นชนิด Maculopapular rash ยาที่เป็นสาเหตุอันดับหนึ่งคือ Amoxycillin ส่วนผื่นชนิด Fixed drug eruption นั้นพบบ่อยเป็นอันดับที่ 4 มีสาเหตุจากยา Trimethoprim-sulphamethoxazole Tetracyclin และ Penicillin ได้บ่อยตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยเป็นวันของ Onset และ Duration ของผื่นแพ้ยา

	พิสัย (วัน)	เฉลี่ย (วัน)
ระยะเวลาตั้งแต่ได้รับยาจนเกิดผื่น (ONSET)	1-50	13.5
ระยะเวลาตั้งแต่หยุดยาจนผื่นหาย(DURATION)	1-45	13.31

จากตารางที่ 5 พบว่า Onset คือช่วงเวลา นับตั้งแต่คนไข้ได้รับยาจนกระทั่งเกิดผื่นแพ้ยาขึ้นพบว่า มีค่าตั้งแต่ 1 - 50 วัน เฉลี่ย 13.5 วัน ซึ่งก็มีค่าใกล้เคียงตามทฤษฎีที่ว่าคนไข้มักเกิดผื่นหลังจากสัมผัสยาครั้งแรกนานประมาณ 10 - 14 วัน

ส่วน Duration นั้นหมายถึงช่วงเวลา นับตั้งแต่คนไข้หยุดยาจนกระทั่งผื่นหาย พบว่ามีค่าตั้งแต่ 1 - 45 วัน เฉลี่ย 13.31 วัน โดยที่อาการคันเป็นอาการที่พบร่วมกับผื่นแพ้ยาได้บ่อยมาก พบถึงร้อยละ 89.00

ผื่นชนิด Toxic epidermal necrolysis ซึ่งเป็นผื่นแพ้ยาชนิดที่อันตรายรุนแรงถึงชีวิตได้นั้น พบว่ามีคนไข้แพ้ยารุนแรงต้องนอนโรงพยาบาลประมาณร้อยละ 14.55 โดยนอนโรงพยาบาลเฉลี่ย 28.26 วัน ส่วนอัตราตายจากการแพ้ยานั้นพบ 3 รายใน 300 ราย คือพบประมาณร้อยละ 1.00 ของคนไข้แพ้ยาทั้งหมด โดยคนไข้ที่เสียชีวิตนั้นเป็นคนไข้ที่แพ้ยาชนิด Toxic epidermal necrolysis และติดเชื้อเอดส์ 1 คน ส่วนอีก 2 คนเป็นผู้ป่วยปกติ โดยยาที่เป็นสาเหตุการแพ้ชนิดรุนแรงจนเสียชีวิตคือ Trimethoprim-sulphamethoxazole Cloxacillin และ Allopurinol

อุบัติการณ์และลักษณะผื่นแพ้ยาในผู้ป่วยโรคเอดส์

ระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2538 ถึง 31 พฤษภาคม 2540 มีผู้ป่วยแพ้ยาทั้งหมด 300 คน เป็นผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์ 55 คน (ร้อยละ 18.33 ของผู้ป่วยแพ้ยาทั้งหมด) โดยผู้ป่วยแพ้ยาที่ติดเชื้อเอดส์ มีอายุเฉลี่ย 34.45 ปี เพศชาย 46 คน เพศหญิง 9 คน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 6

	จำนวน (คน)	เพศชาย (คน)	เพศหญิง (คน)	อายุเฉลี่ย (ปี)
เอดส์	55	46	9	34.45
ผู้ป่วยปกติ	245	115	130	42.09
รวม	300	161	139	40.69

ตารางที่ 6 แสดงรายละเอียดผู้ป่วยโรคเอดส์ เปรียบเทียบกับผู้ป่วยปกติ

ผู้ป่วยแพ้ยาที่เป็นโรคเอดส์ เป็นผู้ป่วยนอก 41 คน ผู้ป่วยใน 14 คน โดยยาที่เป็นสาเหตุในการแพ้ยาในผู้ป่วยโรคเอดส์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

ชื่อยา	จำนวน(คน)	ร้อยละของ ผู้ป่วยเอดส์	ร้อยละของ ผู้ป่วยทั้งหมด
Trimethoprim- sulphamethoxazole	31	56.36	10.33
Amoxycillin	3	5.45	1.00
Isoniazid	3	5.45	1.00
Rifampicin	3	5.45	1.00
Cloxacillin	2	3.63	0.67
Primaquin	2	3.63	0.67
Sulfadiazine	2	3.63	0.67
Ampicillin	1	1.81	0.67
Dapsone	1	1.81	0.67
Dextromethophan	1	1.81	0.67
Diclofenac	1	1.81	0.67
Ethambutol	1	1.81	0.67
Ketoconazole	1	1.81	0.67
DDI	1	1.81	0.67
Ranitidine	1	1.81	0.67
Penicillin	1	1.81	0.67

ตารางที่ 7 แสดงชนิดยาที่เป็นสาเหตุการแพ้ยาในผู้ป่วยโรคเอดส์

จากตารางที่ 7 พบว่ายาที่เป็นสาเหตุการแพ้มากที่สุดของผู้ป่วยเอดส์ คือยา Trimethoprim-sulphamethoxazole รองลงมาคือ Amoxycillin Isoniazid และ Rifampicin การที่พบผู้ป่วยเอดส์ แพ้ยาเหล่านี้มากอาจเป็นเนื่องจากผู้ป่วยโรคเอดส์ มักมีการติดเชื้อ Pneumocystis carinii และ Tuberculosis มากขึ้นจึงถูกรักษาด้วยยาเหล่านี้มากขึ้น จึงพบอุบัติการณ์แพ้ยาเหล่านี้สูงในผู้ป่วยเอดส์

ลักษณะผื่น	จำนวน(คน)	ร้อยละของผู้ป่วยเอดส์
Maculopapular rash	27	49.09
Erythema multiforme	9	16.36
Exfoliative dermatitis	6	10.91
Steven-Johnson syndrome	6	10.91
Lichenoid drug eruption	3	5.45
Toxic epidermal necrolysis	3	5.45
Acneform eruption	1	1.81

ตารางที่ 8 แสดงลักษณะผื่นแพ้ยาในผู้ป่วยโรคเอดส์

จากตารางที่ 8 จะพบว่าลักษณะผื่นแพ้ยาที่พบมากที่สุดยังคงเป็นผื่นชนิด Maculopapular rash และจะพบว่าอุบัติการณ์การเกิดผื่นแพ้ยาชนิดรุนแรงอันตรายถึงชีวิตอันดับแรกผื่นชนิด Toxic epidermal necrolysis Steven-Johnson syndrome และ Erythema multiforme นั้นพบสูงมากขึ้นในผู้ป่วยโรคเอดส์ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 9

ลักษณะผื่น	จำนวนผู้ป่วยเอดส์ (คน)	จำนวนผู้ป่วยปกติ (คน)	ร้อยละของผู้ป่วยเอดส์ทั้งหมดที่แพ้ยา	ร้อยละของผู้ป่วยปกติทั้งหมดที่แพ้ยา
Toxic epidermal necrolysis	3	10	5.45	4.08
Steven-Johnson syndrome	6	8	10.90	3.26
Erythema multiforme	9	9	16.36	3.67
Exfoliative dermatitis	6	6	10.90	2.45

ตารางที่ 9 แสดงอุบัติการณ์การเกิดผื่นแพ้ยาชนิดรุนแรงในผู้ป่วยเอดส์ เปรียบเทียบกับผู้ป่วยปกติ

ช่วงระยะเวลาตั้งแต่กินยาจนเกิดผื่นแพ้ยารุนแรงขึ้นนั้นเฉลี่ย 18.8 วัน ส่วนช่วงระยะเวลาตั้งแต่หยุดยาจนกระทั่งผื่นหายนั้นเฉลี่ย 18.42 วัน โดยอาการคันเป็นอาการที่พบร่วมได้บ่อยมากพบถึงร้อยละ 92.73

ยาที่ผู้ป่วยโรคเอดส์ ได้รับแล้วเกิดการแพ้ยานั้นพบว่า ผู้ป่วยได้ยาจากโรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ (ร้อยละ 80) จากคลินิก (ร้อยละ 9.09) จากโรงพยาบาลอื่น (ร้อยละ 10.91) ส่วนจากร้านขายยานั้นไม่พบเลย อาจจะเป็นเนื่องจากผู้ป่วยเอดส์ ไม่กล้าซื้อยารับประทานเอง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดี

อัตราการตายในผื่นแพ้ยาชนิดรุนแรงในผู้ป่วยโรคเอดส์ นั้นพบร้อยละ 1.82 ซึ่งผู้ป่วยเสียชีวิตจากผื่นชนิด Toxic epidermal necrolysis โดยยาที่เป็นสาเหตุการแพ้คือ Trimethoprim-sulphamethoxazole จะเห็นได้ว่าอัตราการตายจากการแพ้ยาในผู้ป่วยโรคเอดส์ นั้นสูงกว่าในคนธรรมดาทั่วไป

การรักษาผื่นแพ้ยา

1. หยุดยาที่เป็นสาเหตุของการแพ้ยา
 2. รักษาตามอาการ
 3. ในกรณีที่ผู้ป่วยเกิดผื่นแพ้ยาชนิดที่ไม่รุนแรงเช่นผื่นชนิด Maculopapular rash พิจารณาการรักษาโดยให้ กินยา anti-histamine ร่วมกับทายา Topical corticosteroids
 4. ในกรณีที่ผู้ป่วยเกิดผื่นแพ้ยาชนิดที่รุนแรงเช่นผื่นชนิด Toxic epidermal necrolysis หรือผื่นชนิด Erythema multiforme พิจารณาการรักษาโดยให้ Systemic corticosteroids โดยขนาดยาและระยะเวลาของการให้ยาขึ้นกับสภาวะของผู้ป่วยแต่ละคน
- จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า

- * ให้การรักษาด้วย Anti-histamine ร่วมกับ Topical steroids 252 คน = ร้อยละ 84
- * ให้การรักษาด้วย Systemic corticosteroids 48 คน = ร้อยละ 16

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงการคำนวณอุบัติการณ์การเกิดผื่นแพ้ยาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

$$I = n/N$$

โดย I = อุบัติการณ์การเกิดผื่นแพ้ยาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

I_o = อุบัติการณ์การเกิดผื่นแพ้ยาของผู้ป่วยนอก

I_i = อุบัติการณ์การเกิดผื่นแพ้ยาของผู้ป่วยใน

n = จำนวนผู้ป่วยแพ้ยาทั้งหมดในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ภายในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2538 - 31 พฤษภาคม 2540

N = จำนวนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในทั้งหมดในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ภายในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2538 - 31 พฤษภาคม 2540

n_o = จำนวนผู้ป่วยแพ้ยาที่เป็นผู้ป่วยนอก

n_i = จำนวนผู้ป่วยแพ้ยาที่เป็นผู้ป่วยใน

N_o = จำนวนผู้ป่วยนอกทั้งหมด

N_i = จำนวนผู้ป่วยในทั้งหมด , N = จำนวนผู้ป่วยนอก+จำนวนผู้ป่วยใน

n = 300

n_i = 142

n_o = 158

N = 1,203,748

N_i = 44,164

N_o = 1,159,584

I = อุบัติการณ์รวม = $(300 / 1,203,748) \times 100$

= ร้อยละ 0.025

I_o = อุบัติการณ์ของผู้ป่วยนอก = $(158 / 1,159,584) \times 100 \%$

= ร้อยละ 0.014

I_i = อุบัติการณ์ของผู้ป่วยใน = $(142 / 44,164) \times 100 \%$

= ร้อยละ 0.321